

УДК 373.3.011

DOI <https://doi.org/10.32782/apv/2021.6.11>

Альона ПЛУГІНА

доктор філософії, старший викладач кафедри педагогіки і психології початкової освіти, Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка, вул. Києво-Московська, 24, м. Глухів, Сумська область, Україна, 41400

ORCID: 0000-0001-6463-4553

Бібліографічний опис статті: Пługина, А. (2021). Теоретико-методичні засади підготовки майбутніх учителів початкових класів до формування медіаграмотності в учнів. *Acta Paedagogica Volyniensis*, 6, 65–72, doi: <https://doi.org/10.32782/apv/2021.6.11>

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО ФОРМУВАННЯ МЕДІАГРАМОТНОСТІ В УЧНІВ

Статтю присвячено проблемі підготовки майбутніх учителів початкових класів до формування медіаграмотності в учнів. У період стрімкого розвитку сучасного медіапростору ефективна діяльність учителя початкової школи неможлива без застосування медіазасобів, які відповідають соціально-психологічним та психолінгвістичним особливостям розвитку дітей молодшого шкільного віку і впливають на формування світоглядних орієнтирів учнів, їхніх особистісних якостей та нових медіанавичок. Проблема професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи до застосування медіазасобів вирізняється багатоаспектністю, міждисциплінарністю та інноваційністю.

Сучасне суспільство характеризується розвитком глобальної інформаційної інфраструктури, в якій обмін інформацією не має обмежень у просторі і часі, а сама інформація стає найголовнішим ресурсом. Сьогодні від людини вимагається не стільки оволодіння певною спеціальною інформацією, скільки вміння орієнтуватися в інформаційних потоках, бути мобільною, освоювати нові технології, самонавчатися, шукати і використовувати різноманітні інформаційні ресурси. У зв'язку із цим актуальним є дослідження розвитку медіаосвіти, основним завданням якої є підготовка нового покоління до життя в сучасних інформаційних умовах, до сприйняття інформації, навчання людини розуміти її, усвідомлювати наслідки її впливу на психіку, оволодівати способами спілкування на підставі невербальних форм комунікації за допомогою технічних засобів і сучасних інформаційних технологій.

Розвиток сучасного інформаційного суспільства, глобалізаційні процеси визначають нові пріоритети формування компетентностей в учнівському середовищі. Нині необхідні працівники, які вмють самостійно обробляти інформацію, аналізувати її та синтезувати в нові знання.

Загальновідомо, що медіа мають вагомий вплив на знання та світогляд, потреби і стиль життя, тому важливо виробити в учнів вміння сприймати медійну інформацію критично та відокремлено. У цьому контексті найважливішим завданням є інтелектуалізація, яка є гарантом захисту від негативного впливу мас-медіа та ефективного оброблення інформації.

Ключові слова: медіаграмотність, медіазасоби, медіатехнології, майбутні учителі початкових класів, інформаційне суспільство.

Альона ПЛУГІНА

Doctor of Philosophy, Senior Lecturer at the Department of Primary Education Pedagogy and Psychology, Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv National Pedagogical University, Kyievo-Moskovska str., 24, Hlukhiv, Sumy region, Ukraine, 41400

ORCID: 0000-0001-6463-4553

To cite this article: Pluhina, A. (2021). Teoretyko-metodychni zasady pidhotovky maibutnix uchyteliv pochatkovykh klasiv do formuvannia mediahramotnosti v uchniv [Theoretical and methodological principles of intending primary school teachers training for pupils' media literacy formation]. *Acta Paedagogica Volyniensis*, 6, 65–72, doi: <https://doi.org/10.32782/apv/2021.6.11>

THEORETICAL AND METHODOLOGICAL PRINCIPLES OF INTENDING PRIMARY SCHOOL TEACHERS TRAINING FOR PUPILS' MEDIA LITERACY FORMATION

Summary. The article deals with the problem of intending primary school teachers training for pupils' media literacy formation. In the period of rapid developing modern media space, effective work of primary school teachers is not possible without using the media means that meet the socio-psychological and psycholinguistic features of primary school children developing and influence the forming pupils' worldviews, their personal qualities and new media skills. The problem of intending primary school teachers' professional training for the use of media means is multifaceted, interdisciplinary and innovative.

Modern society is characterized by the developing global information infrastructure, where the exchange of information has no limitations in space and time, and information itself becomes the most important resource. Today, a person is required not only mastering certain special information, but also the ability to navigate information flows, be mobile, learn new technologies, self-study, search and use a variety of information resources. In this regard, the study of media education is important, the main task of which is to prepare the new generation for life in modern information conditions, to perceive information, teach people to understand it, understand the effects of its impact on the psyche, master communication methods based on nonverbal forms of communication with the help of technical means and modern information technologies.

Developing the modern information society, globalization processes determine new priorities for the formation of competencies in the pupil environment. Currently, we need employees who are able to independently determine the processing of information, analyze it and synthesize it into new knowledge.

It is well known that the media has a significant impact on knowledge and worldview, needs and lifestyles, so it is important to develop pupils' ability to perceive media information critically and separately. In this context, the most important task is intellectualization, which is a guarantee of protection against the negative effects of the media and effective information processing.

Key words: media literacy, media means, media technologies, intending primary school teachers, information society.

Актуальність проблеми. Оскільки сьогодні неможливе навчання майбутніх учителів початкової школи без використання в освітньому процесі засобів масової інформації та комунікації, то нагальною є практична потреба в підготовці майбутніх учителів до формування в молодших школярів медіаграмотності як вагомого фактора, що позначається на рівнях їхньої професійної компетентності. Ураховуючи, що показником здатності фахівця будь-якої професії до певного виду діяльності нині визнано компетентність, то в аспекті впровадження медіа в освіту, саме медіаграмотність майбутніх учителів має бути ключовим поняттям в освітній діяльності.

Нині метою діяльності закладів вищої освіти є підготовка освіченого фахівця, зорієнтованого навчатися протягом усього життя, а також його постійний особистісний та професійний розвиток. Нагальною є практична потреба у підготовці майбутніх учителів початкової школи до формування в учнів медіаграмотності як вагомого фактора, що впливає на рівні професійної компетентності студентів, забезпечує розвиток у них критичного й аналітичного мислення. Педагогічні заклади вищої освіти покликані забезпечити високий рівень професійних знань та вмій студентів, сформувати творчу особистість сучасного педагога, здатного до дослідницької та інноваційної діяльності, а також до

самовдосконалення в цьому напрямі (Бабакіна, 2009: 42).

Завдання закладів вищої освіти полягає у формуванні добре підготовленої особистості, експерта, здатного критично мислити та вирішувати проблеми, готового самостійно здобувати знання протягом життя й адаптуватися до поточних глобальних змін.

Зрозуміло, що формування такої особистості не повинно відбуватися лише за умов традиційного навчання. Тому необхідно використовувати найновітніші ефективні методи й технології, що забезпечують активний розвиток медіаосвіти в Україні з визначеною метою – розвивати навички критичного мислення, формувати медіаграмотність та медіакомпетентність особистості.

На жаль, в Україні медіаосвіта залишається фрагментарною і здійснюється переважно стихійно, з ініціативи ентузіастів, педагогів-новаторів за явного браку інтеграції цих зусиль в ефективну медіасистему. Отже, актуальність і недостатня теоретична та практична розробленість зазначеної проблеми зумовили вибір теми публікації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Перед вищою школою постає проблема формування та розвитку конкурентоспроможного, із глибокою мотивацією до продуктивної педагогічної діяльності вчителя, який завдяки

творчому мисленню та бажанню навчатися ефективно застосовує інноваційні засоби з метою підвищення якості знань. Сьогодні вкрай актуальний пошук способів інтеграції двох сутностей – медіа й освіти. Дослідниця Л. Іванова (Іванова, 2011) трактує таку інтеграцію як новий педагогічний феномен, що характеризує освіту ХХІ століття. Питання в тому, яким чином, за яких умов, за рахунок чого можлива консолідація медіа та освітнього простору.

Різні аспекти проблеми теоретико-методичних засад професійної підготовки майбутніх учителів відображено в науковому доробку вчених-педагогів: С. Гончаренка, І. Зязюна, В. Кременя, Н. Ничкало, Г. Луценка, Л. Бірюк, А. Кузьмінського, В. Ковальчука, О. Голюк, Т. Кучай.

Орієнтація освіти на її технологізацію зумовила появу досліджень щодо підготовки майбутніх фахівців початкової школи до застосування різноманітних технологій та засобів навчання у початковій школі, а саме: А. Береснев (особистісно орієнтовані технології), О. Комар, Н. Павленко (інтерактивні технології), А. Костенко, В. Чичук (мультимедійні технології), Ю. Руднік (інноваційні технології), О. Снігур, О. Суховірський (інформаційні технології) й ін.

У педагогічній літературі значну увагу приділяють питанням теорії і практики медіаосвіти, зокрема, досліджують: концепції, моделі та методи медіаосвіти (О. Барішполець, І. Жилавська, Л. Зазнобіна, Л. Мастерман, Г. Онкович, С. Пензін й ін.); медіаосвіта у професійній підготовці майбутніх педагогів (Ю. Казаков, Н. Рижих, Н. Шубенко та ін.); формування медіаграмотності майбутніх учителів початкової школи (О. Федоров, Р. Кьюбі, М. Маклюен, Г. Онкович, Л. Найдьонова, О. Волошенюк, В. Іванов).

Мета дослідження – обґрунтувати теоретико-методичні засади підготовки майбутніх учителів початкових класів до формування медіаграмотності в учнів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Актуальність досліджуваної проблеми зумовлена такими чинниками, як: насиченість сучасного суспільства засобами масової інформації; високий рівень споживання медіапродукції; ідеологічне значення медіа, їх вплив на свідомість суспільства; швидке зростання кількості медіа-

інформації; ускладнення механізмів управління медіапростором; зростання значення візуальної комунікації та інформації в усіх галузях життя людини; поширення національних і міжнародних процесів приватизації інформації; прогностична функція медіаосвіти, що полягає у всебічній підготовці школярів та студентів із урахуванням вимог майбутнього.

Розвиток сучасного інформаційного суспільства, глобалізаційні процеси визначають нові пріоритети формування компетентностей як в учительському, так і в учнівському середовищах. Наразі необхідні працівники, які вміють самостійно визначати, обробляти інформацію, аналізувати її та синтезувати в нові знання.

Загальновідомо, що медіа мають вагомий вплив на знання та світогляд, потреби і стиль життя, тому важливо виробити в учнів уміння сприймати медійну інформацію критично та відокремлено. У цьому контексті найважливішим завданням є інтелектуалізація, що є гарантом захисту від негативного впливу мас-медіа та ефективного оброблення інформації (Добросклонська, 2005).

Головною метою концепції впровадження медіаосвіти є сприяння розбудові в Україні ефективної системи медіаосвіти заради забезпечення всебічної підготовки дітей і молоді до безпечної та ефективною взаємодії із сучасною системою медіа, формування у них медіаобізнаності, медіаграмотності і медіакомпетентності відповідно до їхніх вікових та індивідуальних особливостей (Волошенюк, Мокрогуз, 2017).

Сучасні дослідження вказують на те, що медіаграмотність є одним із основних пріоритетів освіти. Зокрема, британський вчений Л. Мастерман (Masterman, 1997) визначив сім причин пріоритетності й актуальності медіаосвіти. Медіаграмотність передбачає: аналізувати, критично осмислювати і створювати медіа тексти.

За В. Кондратюком (Кондратюк, 2013), удосконалення процесу професійної підготовки майбутніх учителів передбачає відбір:

- пізнавально-інформаційних фільмів чи кіноеккурсів, що відповідатимуть навчальній програмі;

- ресурсів інтернету, що дадуть можливість ефективно застосовувати вчителями режимів on-line або off-line як під час уроків, так і в позанавчальний час;

– комп'ютерних програмно-методичних комплексів, що можуть надавати складну комбінацію інформації (текст, звук, візуальний ряд) у досить простій та доступній формі;

– програмно-апаратних комплексів «Інтерактивна дошка», що дає можливість графічних коментувань екранних зображень, сприяє креативному навчанню, забезпечує ергономічність навчання.

Насамперед, добираючи на заняття програмне забезпечення, медіатехнології та електронні засоби навчання, варто враховувати їх відповідність вимогам: бути цікавими та викликати позитивні емоції; активізувати розумову та пізнавальну діяльність; викликати бажання вчитися працювати самостійно; відповідати валеологічним та психолого-педагогічним вимогам; розвивати творчі здібності; носити навчально-контролювальний характер.

З метою підвищення рівня медіаграмотності майбутніх учителів початкової школи було розроблено дисципліну за вибором «Теоретико-методичні засади підготовки майбутніх учителів початкової школи до формування в учнів медіаосвітніх умінь» (Плугіна, 2019), спрямовану на формування медіаграмотності у процесі професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи. Зазначена вище дисципліна забезпечувала формування й розвиток медіаграмотності.

Курс за вибором орієнтований на сучасні форми навчання із запровадженням як традиційних, так й інноваційних підходів. У процесі формування медіаграмотності передбачено гармонійне поєднання в структурі занять різних видів діяльності, перевага надавалася проблемним, аналітичним та оглядовим лекціям, що спонукали до комунікації. На практичних заняттях переважали форми і методи медіаосвіти, що характеризувалися діалогічністю.

Вирішення проблеми формування медіаграмотності майбутніх учителів початкової школи на основі глибокого розуміння сучасних педагогічних технологій має велике практичне значення. З'ясування взаємозв'язку теоретичних і практичних компонентів у методиці формування медіаграмотності майбутніх учителів початкової школи зовсім не випадковий. Методика, ґрунтуючись на теоретичних засадах, висуває вимоги до керування, що саме вчителі повинні обрати з методичного арсеналу для

практичного здійснення пізнавальної діяльності молодших школярів та досягнення виховної мети навчання (Бірюк, 2009; Плугіна, 2020).

Згідно з розробленою методикою формування медіаграмотності майбутніх учителів початкової школи здійснювалось поетапно: мотиваційно-пізнавальний, теоретико-компетентнісний, розвивально-діяльнісний, рефлексивно-творчий.

Кожен етап професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи передбачав систематичне та планомірне використання різноманітних засобів та способів проведення навчальних занять, відповідно до певної мети (Плугіна, 2020).

Мотиваційно-пізнавальний етап передбачав осмислення необхідності застосування медіатехнологій у процесі освітньої діяльності; усвідомлення значущості професійної педагогічної діяльності та потреби у формуванні медіакомпетентності; формування установки на подальшу професійну діяльність.

На кожному із етапів освітній процес у ЗВО здійснювався за принципом поєднання як інноваційних, так і традиційних технологій. Для досягнення високого результату засвоєння знань використовувалися різнопланові практичні завдання, спрямовані на формування досліджуваної якості. Нижче подано приклади таких завдань.

Завдання 1. *«Знайомство з медіа».*

Наш час називають віком інформації та комунікації. Комунікація в перекладі з латинської – «спілкування», «передавання інформації». Вона потребує певного носія, способу передавання інформації («медіум»). На занятті ознайомимося з різноманітними медіа. Кожного дня, йдучи на заняття ви бачите газетні кіоски, знаходите в своїй поштовій скриньці різноманітні друковані видання (газети, реклама, релігійні та агітаційні видання, програми телепередач тощо).

Демонстрація майбутнім учителям газети та інтернет-видання. Бесіда за запитаннями типу: Що їх об'єднує, а що в них відмінного? З якою метою існують ці видання? Які синоніми можна придумати до цих видань? Хто їх створює?

Завдання 2. *«Дослідження понять і термінів медіаосвіти».*

Віднайти в інтернеті сайти медіаосвітньої тематики, зокрема, тексти, де йдеться про

поняття й терміни медіаосвіти. Записати 10 ключових визначень із забезпеченням адреси сайту.

Завдання 3. «Порівнюю визначення термінів медіаосвіти».

На сайтах в інтернеті вибрати кілька визначень одного поняття (наприклад, *медіаосвіта*, *медіакомпетентність*, *медіаграмотність* тощо) у трактуванні різних авторів. Прокоментувати ці визначення. Спробувати запропонувати своє.

Теоретико-компетентнісний етап передбачав формування позитивного ставлення до навчання, знань та умінь, що сприятимуть застосуванню медіаосвітніх технологій у майбутній професійній діяльності.

Для досягнення високого результату сформованості медіаграмотності використовувалися різнопланові практичні завдання, зокрема й спрямовані на розвиток критичного мислення:

Завдання 1. «Метод З-Х-Д («знаю – хочу дізнатися – дізнався»)»

Запропоновано майбутнім учителям заповнити таблицю 2.1:

Таблиця 2.1

Метод З-Х-Д
(«знаю – хочу дізнатися – дізнався»)

Що ми знаємо?	Про що хочемо дізнатися?	Про що дізналися
---------------	--------------------------	------------------

Стратегія «З-Х-Д» передбачала аналіз майбутніми учителями власних знань з теми, що буде розглядатися на занятті; постановку власних запитань з цієї теми, що виявляють їх зацікавленість тією чи іншою стороною питання; стислий запис інформації з теми, яку вони отримали на занятті, а також планування власних кроків щодо можливих шляхів отримання нових знань (переглянути відео, знайти інформацію в інтернеті тощо).

Завдання 2. «Займи позицію».

Майбутнім учителям пропонувалися зразки медіатекстів (рекламний буклет, газета, відеоролик, інтернет-сайт). Потрібно було проаналізувати його за такою схемою:

- що можна дізнатися з цього медіатексту?
- чи важливий для вас медіатекст?
- що вам подобається, а що ні в цьому медіатексті?

Далі пропонувалося дати відповіді на запитання («так», «ні», «не можу сказати») та прокоментувати їх:

– медіа транслюють лише достовірну інформацію?

– медіа не нав'язують ставлень, а лише висвітлюють факти?

– медіа об'єктивно характеризують усі категорії людей?

– медіа формують ставлення людини до проблем, подій, людей?

Завдання 3. «Комбінування»

Запропоновано майбутнім учителям задіяти декілька чуттів одночасно: слухати музику, роздивлятися картину та перегортати книгу. Важливо зосередити увагу на тому, щоб усі дії були контрольованими та усвідомленими. Майбутні учителі переконувалися, наскільки спочатку це важко, мозок намагається виокремити одну дію, але згодом ставало легше, оскільки утворювалися нові нейронні зв'язки.

Комбінувати можна не лише дії, а й предмети, наприклад фотографію. Як можна її удосконалити? Змінити?

Розвивально-діяльнісний етап передбачав набуття практичних навичок застосування медіаосвітніх технологій під час підготовки до занять, а також на практиці у школі. Майбутні учителі навчилися застосовувати медіаосвітні технології в освітньому процесі.

Для досягнення високого результату формування умінь використовувалися різнопланові практичні завдання:

Завдання 1. *Інтерактивна гра «Так – ні».*

На відповідь «так» студенти підводяться, на відповідь «ні» – сидять.

- Чи знаєте ви, що таке маніпуляція?
- Чи часто ви щось купуєте, переглянувши рекламу?
- Чи довіряєте ви всій інформації, яку передають медіа?

На занятті потрібно проаналізувати маніпулятивні можливості преси та реклами.

Завдання 2. «Технології педагогічного вектору розвитку медіаосвіти: створюю власну технологію використання медіапродукту з освітньою метою».

Представити на занятті власну технологію використання медіапродукту з навчальною або виховною метою. Бути готовими до її обговорення.

Завдання 3. «Медіатека».

Скласти медіатеку щодо певної освітньої тематики. Підібрати можливий матеріал для поповнення медіатеки:

– електронні тексти програмних творів української та світової літератури (обов'язково вказати інтернет-адреси електронних бібліотек, якими ви скористалися); аудіокнижки;

– тематична підбірка фотографій (наприклад, «Фотоальбом Лесі Українки», «Степові квіти», «Земля з Космосу» тощо);

– відеокліпи, документальні, художні фільми або мультфільми, які можна використати на уроках;

– аудіозбірки дитячих пісень, пісень про школу, класичної музики, народних пісень тощо.

Після представлення студентами групової роботи пропонувалося проаналізувати власну діяльність за запитаннями:

– Чому ви обрали саме цю тематику?

– Яка головна ідея вашої роботи?

– Чи вдалося вам повністю відобразити ідею в кінцевому варіанті?

– Наскільки ґрунтовно вдалося дослідити поставлене завдання?

– Наскільки вдалою є форма презентації проєкту?

– Чи задоволені ви своїм результатом?

– Які ідеї й рішення не були реалізовані?

Що завадило це зробити?

Рефлексивно-творчий етап передбачав формування рефлексивного ставлення майбутніх учителів до власної діяльності, конструктивного удосконалення власних медіаосвітніх умінь та підвищення рівня медіаграмотності. Використання прогресивних медіаосвітніх технологій особистісно орієнтованого навчання, прагнення до самовдосконалення та здатність творчо підходити до вирішення практичних завдань.

Для досягнення високого результату засвоєння знань і вмінь використовувалися такі практичні завдання. Подамо приклади завдань, що застосовувалися на рефлексивно-творчому етапі, які сприяли формуванню медіаграмотності майбутніх учителів початкової школи:

Завдання 1. «Достовірність медіа»

Продемонструвати майбутнім учителям певну фотографію. Розглянути фотографію та дати відповіді на запитання: «Чи довіряєте ви фотографії і чому?», «Як можна підтвердити чи спростувати ваші висловлювання?».

Щоб проаналізувати джерело, потрібно знати певні критерії перевірки достовірності інформації:

1) Чи відомий автор, джерело інформації?

2) Чи ви довіряєте джерелу, автору?

3) Що говорять інші джерела, автори?

Виділяють такі рівні маніпулювання:

1) посилення наявних у свідомості людей потрібних маніпуляторів ідей, настанов, мотивів, цінностей, норм;

2) часткові, незначні зміни поглядів на ті чи інші події, процеси, факти, що впливають на емоційне й практичне ставлення людей до певного явища;

3) докорінна, кардинальна зміна життєвих настанов шляхом поширення серед виборців сенсаційних, драматичних, надзвичайно важливих для них повідомлень.

Завдання 2. Ділова гра «Створюємо газету/журнал/інтернет-сайт».

Створити випуск газети/журналу, що містить актуальну для вашої аудиторії інформацію. Вибрати тему, придумати вдалий і змістовний заголовок. Проаналізувати статті в газетах, журналах, на інтернет-сайтах. Вибрати й систематизувати їх за змістом медіатекстів. Підібрати ілюстрації до статей. Оформити естетично стінгазету/журнал. Продумати презентацію свого медіапродукту.

Завдання 3. «Особистісні якості»

Розділити аркуш паперу на три колонки. В одну записати не менше 10 історичних особистостей, персонажів книг, фільмів, телепередач. Важливо, щоб вони подобались. У другу колонку навпроти кожного імені – 2–3 якості, які найбільше приваблюють та захоплюють. У третій колонці записати якості у порядку їх повторюваності, від найбільшої кількості до найменшої. Наприклад, мужність – 2 рази, почуття гумору – 5 разів, сміливість – 1 раз, то потрібно записати якості в такому порядку: почуття гумору, мужність, сміливість.

Запропонувати майбутнім учителям перечитати список якостей із третьої колонки – вони і є проєкцією їхніх якостей. Майбутні учителі не вибирали б якості, що не звучали би в унісон із власною душею, вони віддзеркалюються.

Аналіз лексикографічних джерел і сучасного стану навчально-методичної бази ЗВО засвідчив необхідність створення видання, у якому зібрана основна термінологічна база, що стосується медіаосвіти. Однією з вимог до майбутнього вчителя початкової школи є оволодіння глосарієм предметних галузей

та професійно-педагогічною термінологією, що спонукало до розроблення «Словника-довідника з медіаосвітньої діяльності» (Плугіна, Бірюк, 2018) та інших методичних матеріалів, необхідних для проведення формуального етапу експерименту. «Словник-довідник з медіа-освітньої діяльності» розрахований на використання викладачами, студентами, аспірантами, вчителями, а також усіма, хто цікавиться проблематикою медіаосвіти, новітніх медіа та комунікаційних технологій.

Пропонована методика формування медіаграмотності майбутніх учителів початкової школи сприяла формуванню як окремих компонентів досліджуваної якості, так і медіаграмотності загалом. Використання в освітньому процесі професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи медіаосвітніх засобів дає змогу дійти висновку, що вони є унікальним засобом не лише формування критичного мислення, а й розвитку комунікативних, креативних здібностей студентів, засобом стимулювання самопідготовки та освітньої діяльності і формування медіаграмотності майбутніх учителів початкової школи.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Таким чином, застосування медіатехнологій у підготовці майбутніх учителів початкової школи для формування медіаграмотності в учнів надає можливість урізноманітнювати форми подання інформації; використовувати комп'ютерні програми, що включають різноманітний набір вправ, передбачених методикою майбутніх учителів початкової школи. Формування медіаграмотності відбувалося поетапно: мотиваційно-пізнавальний, теоретико-компетентнісний, розвивально-діяльнісний, рефлексивно-творчий, зазначені етапи дають можливість активізувати навчальну діяльність здобувачів освіти, посилювати їх самостійну роботу; розвивати комунікативні уміння та критичне мислення учнів.

Перспективами подальших розвідок є опрацювання питань пошуку способів застосування медіаосвітніх технологій у освітньому процесі закладів вищої освіти, зокрема розроблення та впровадження нових теорій, концепцій та принципів щодо можливостей застосування їх у педагогічній діяльності.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Masterman L. A Rational for Media Education. In: Kubey, R. (Ed.) Media Literacy in the Information Age. New Brunswick (U.S.A.) and London (UK): Transaction Publishers, 1997. P. 15–68.
2. Бабакіна О.О. Теоретичні засади підготовки майбутнього вчителя початкової школи до інноваційної діяльності через застосування принципу диференціації. Збірник наукових праць Бердянського державного педагогічного університету (Педагогічні науки). № 2. Бердянськ : БДПУ, 2009. С. 42–46.
3. Бірюк Л.Я. Комунікативна компетентність майбутнього вчителя початкових класів: теорія і технології (на матеріалі методики викладання російської мови): монографія. К.; Глухів, 2009. 317 с.
4. Волошенюк О.В., Мокрогуз О.П. Батьки, діти та медіа: путівник із батьківського посередництва. Київ : ЦВП, АУП, 2017. 79 с.
5. Добросклонская Т.Г. Медиатекст: теория и методы изучения. Вестник Московского университета. Серия 10. Журналистика. Москва : 2005. С. 28–34.
6. Иванова Л.А. Медиаобразование: взгляд в будущее. Magister Dixit – научно-педагогический журнал Восточной Сибири. Иркутск. 2011. № 2. С. 1–15.
7. Кондратюк В.Д. Використання медіаосвітніх технологій у професійній підготовці майбутнього вчителя. Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти: зб. наук. пр. VI Кримські педагогічні читання: «Нові педагогічні технології в освіті та формування гуманітарно-технічної еліти»: матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 21–24 травня 2013 р. / ред. Л.Л. Тovaжнянський, О.Г. Романовський. Харків : НТУ ХП, 2013. Вип. 34–35 (38–39). С. 173–179.
8. Плугіна А.П. Методика формування медіакомпетентності майбутніх учителів початкової школи. Traektoriâ Nauki= Path of Science, 2020. Vol. 6. № 9. С. 3034–3045.
9. Плугіна А.П. Теоретико-методичні засади підготовки майбутніх учителів початкової школи до формування в учнів медіа-освітніх умінь: навчальна програма курсу за вибором для студентів спеціальності 013 Початкова освіта. Глухів : Глухівський НПУ ім. О. Довженка, 2019. 67 с.
10. Плугіна А.П., Бірюк Л.Я. Словник-довідник з медіа-освітньої діяльності: навчальний посібник. Суми : Вінніченко М. Д., 2018. 152 с.

REFERENCES:

1. Masterman L. (1997) *A Rational for Media Education. Media Literacy in the Information Age*. New Brunswick (U.S.A.) and London (UK): Transaction Publishers. P. 15–68 (in English).
2. Babakina O.O. (2009) *Teoretychni zasady pidhotovky maibutnoho vchytelia pochatkovoї shkoly do innovatsiinoї diialnosti cherez zastosuvannia pryntsyphu dyferentsiatsii* [Theoretical bases of preparation of the future primary school teacher for innovative activity through application of the principle of differentiation]. Berdiansk: BDPU. S. 42–46 (in Ukrainian).
3. Biriuk L.Ya. (2009) *Komunikatyvna kompetentnist maibutnoho vchytelia pochatkovykh klasiv: teoriia i tekhnolohii (na materialy metodyky vykladannia rosiiskoi movy)* [Communicative competence of the future primary school teacher: theory and technology (based on the methodology of teaching the Russian language)]. K.; Hlukhiv. 317 s. (in Ukrainian).
4. Volosheniuk O.V., Mokrohuz O.P. (2017) *Batky, dity ta media: putivnyk iz batkivskoho poserednytstva* [Parents, children and the media: a guide to parenting]. Kyiv : TsVP, AUP. 79 s. (in Ukrainian).
5. Dobrosklonskaia T.H. (2005) *Medyatekst: teoriya y metody yzuchenyia* [Media text: theory and methods of study]. Moskva. S. 28-34 (in Russian).
6. Yvanova L.A. (2011) *Medyaobrazovanye: vzhliad v budushche*. [Media education: a look into the future]. Yrkutsk. № 2. S. 1–15 (in Russian).
7. Kondratiuk V.D. (2013) *Vykorystannia mediaosvitnykh tekhnolohii u profesiinii pidhotovtsi maibutnoho vchytelia*. [The use of media educational technologies in the training of future teachers]. Kharkiv: NTU "KhPI". S. 173–179 (in Ukrainian).
8. Pluhina A.P. (2020) *Metodyka formuvannia mediakompetentnosti maibutnykh uchyteliv pochatkovoї shkoly* [Methods of forming media competence of future primary school teachers]. *Traektorii Nauki= Path of Science*. S. 3034-3045 (in Ukrainian).
9. Pluhina A.P. (2019) *Teoretyko-metodychni zasady pidhotovky maibutnykh uchyteliv pochatkovoї shkoly do formuvannia v uchniv media-osvitnykh umin: navchalna prohrama kursu za vyborom dlia studentiv spetsialnosti 013 Pochatkova osvita* [Theoretical and methodological principles of training future primary school teachers to form students' media educational skills: the curriculum of the elective course for students majoring in 013 Primary Education]. Hlukhiv: Hlukhivskyyi NPU im. O. Dovzhenka. 67 s. (in Ukrainian).
10. Pluhina A.P., Biriuk L.Ya. (2018) *Slovyk-dovidnyk z media-osvitnoi diialnosti* [Dictionary of media-educational activities]. Sumy: Vinnichenko M. D. 152 s. (in Ukrainian).